

Svar på interpellation

– om Tranås kommun gör tillräckligt för att uppnå Parisavtalets mål angående koldioxidbudget

Vilken statistik är relevant och vad kan man lita på? Det finns en mängd lobbyorganisationer inom klimat-, miljö- och naturområdet. Alla jobbar naturligtvis för sina specifika frågor och de mål man vill uppnå. Klimatkollen.se som interpellanten hänvisar till drivs av två privatpersoner med bakgrunder som bland annat kommunikationschef på Centerpartiet samt uppdrag inom EU. Då det finns en skillnad i de data som presenteras kommer jag i fortsättningen att hänvisa till data från Statistiska Centralbyrån (SCB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR)

Vid Klimatkonferensen (COP21) i Paris 2015 – Parisavtalet – kommer man överens om att den globala uppvärmningen ska hållas under 2°C. Parisavtalet är ett ramavtal mellan länder och träder i kraft 2016 och är inte applicerbart på oss som kommun

Sverige antar 2017 ett klimatpolitiskt ramverk som bygger på våra åtaganden gentemot de åtaganden som skrivits under i samband med COP21:

- Klimatlag
- Klimatmål
- Klimatpolitiskråd

Klimatmålet innebär att Sverige:

- 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären
- Utsläppen inom Sveriges gränser ska 2045 var 85% lägre än 1990

Ovan ramverk och mål är det som vi som kommun har att förhålla oss till

I Europa, Sverige, Region Jönköpings län (se bilaga 1 och 2) och Tranås kommun sker nu omställning i allt snabbare takt allt eftersom teknik, hållbara/ fungerande lösningar och medborgarnas medvetenhet ökar. Det måste dock alltid finnas med perspektivet att vi ska ha ett välfungerande samhälle och elproduktion så välfärd, skatteintäkter och vår konkurrenskraft inte äventyras.

I Tranås kommun har vi målmedvetet arbetat med klimat, miljö och naturfrågorna enligt nedan tidslinje:

2015 Parisavtalet*

2015 Agenda 2030*

2017 Sverige antar Klimatpolitiskt ramverk

2018-11-27 Tranås kommun implementerar Agenda 2030

2021-06-07 Tranås kommun antar - Inriktning tillväxt **

2022-11-07 Tranås kommun antar - Strategi för Social hållbarhet **

2022-11-07 Tranås kommun antar - Strategi för Ekologisk hållbarhet **

2023 Minskade CO2-utsläpp 1 av 5 prioriterade mål

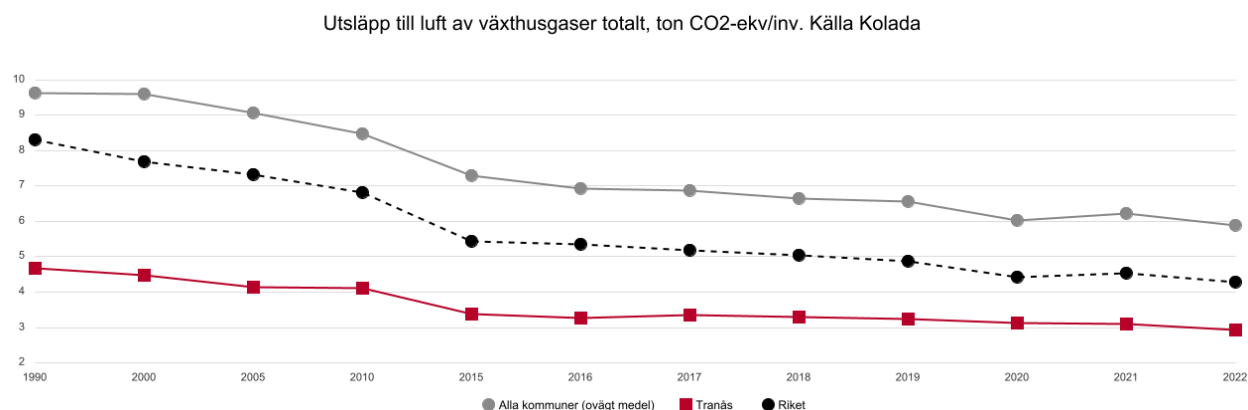
*Avtal kopplade till varandra

**Mål kopplade till Agenda 2023

Vårt arbete och strävan ger resultat och vi kan påvisa att vi kontinuerligt reducerar vårt klimat och här ligger vi bra till i en jämförelse med övriga 289 kommuner i Sverige

Nedan koldioxidutsläpp på aggregerad nivå för Tranås kommun (geografiskt område)

Nyckeltal	2019	2020	2021	2022	2023
Klimatpåverkande utsläpp					
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv	3.24	3.12	3.11	2.93	

Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv, Tranås, värde: 2.93, år: 2022. Källa Kolada

Källa = Kollada, jämföraren

Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv

Totala emissioner av växthusgaser inom det geografiska området delat med invånare i ton CO2-ekvivalenter. Växthusgaser totalt är det totala utsläppet av växthusgaser (CO2 med fossilt ursprung samt N2O, CH4, HFC, PFC, och SF6) omräknat till koldioxidekvivalenter.

Utsläppen per invånare ska inte tolkas som konsumtionsbaserade utsläpp. Enskilda industriverksamheter kan leda till höga utsläpp lokalt, liksom vägtrafik på stamvägnätet eller en stor andel jordbruk. Nyckeltalet följer upp miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan, se även sverigesmiljomal.se. Vid uppdatering av emissionsdata revideras tidsserien bakåt. Uppgifter för olika undersektorer kan vara osäkra på kommunnivå, se vidare Metodbeskrivning på den Nationella emissionsdatabasens hemsida. Källa: Nationella emissionsdatabasen och SCB

Framåt är Moderaternas besked tydliga: Vi kommer att sätta gränser för Europas utsläpp. Men vi kommer aldrig sätta gränser för frihandeln, den ekonomiska tillväxten eller kärnkraftens framtid.

Den närmast utsläppsfria kärnkraften borde i stället ges lika goda förutsättningar som förnybar energi omfattas av.

Tranås kommun tar också sitt ansvar för vårt gemensamma klimat och miljö. Ett av fem prioriterade mål är en sänkning av våra utsläpp av koldioxid.

Samtidigt pågår hela tiden vår omställning:

- I vår fordonspark byts kontinuerligt fossildriva fordon till el och gas enligt CVD-direktivet
- Vi byter diesel mot KVO100 där det är möjligt
- Fossildrivna handverktyg byts mot eldrivna
- Vi minimerar matsvinn i skolor och på äldreboenden
- AB Tranåsbostäders fastigheter uppdateras för energioptimering
- Lämpliga fastigheter utrustas med solceller
- Ytterligare solpark kommer att byggas i Älmås
- Sveriges grönaste elbolag ingår i kommunkoncernen
- Cykelinfrastrukturen kommer att byggas ut
- Projekt för ökat cyklande och minimerande av fossildriva arbetes-/pendlingsresor
- Projekt för att öka cyklande till och från våra skolor
- Kommunen driver ett hållbarhetsnätverk ihop med näringslivet
- mm

– helt i linje med våra policydokument.

Det som behövs är en klimatpolitik från höger, som ser till att vi kan kombinera sänkta utsläpp med en växande ekonomi. Världen, Europa, Sverige, Region Jönköpings län och Tranås kommun ska ställa om - inte stänga ned.

Styret i Tranås kommun ser till att vi gör vår del av omställningen utifrån hela världens åtagande men det kommer alltid att finnas en koppling mot att utföra våra kärnuppdrag: skola , vård och omsorg kopplat till en god ekonomisk hushållning

Tranås 2025-05-01

Mats Holmstedt (M)
Kommunstyrelsens Ordförande

Bilaga 1

Utdrag ur Region Jönköpings läns årsredovisning 2024

För att bidra till Parisavtalet krävs enligt länets koldioxidbudget en genomsnittlig utsläppsminskning på cirka 18 procent per år. Region Jönköpings läns verksamhet består till stor del av samhällsviktiga funktioner som hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. Dessa bedöms ha en viktig roll i klimatomställningen, exempelvis genom att möjliggöra en övergång från bil till kollektivtrafik. Det kan motivera en lägre reduktionstakt än länets genomsnitt.

I hållbarhetsprogrammet 2021–2025 är målet att minska direkta utsläpp med 25 procent till 2025 jämfört med 2019. Minskningen har hittills varit 26 procent. Inför perioden 2026–2030 bedöms det rimligt att minska den totala klimatpåverkan – inklusive indirekta utsläpp – med i genomsnitt 7 procent per år. Eftersom indirekta utsläpp utgör en större andel krävs insatser inom fler områden, vilket innebär en högre ambitionsnivå och därmed en väsentligt ökad reduktionstakt.

Vilka konkreta åtgärder kommer Region Jönköpings läns styre att vidta framåt för att minska både de direkta och de indirekta utsläppen i enlighet med det "nya målet?"

För att minska den totala klimatpåverkan, det vill säga både direkta och indirekta utsläpp, med i genomsnitt 7 procent per år under perioden 2026-2030, behöver konkreta åtgärder vidtas inom flera områden:

Fossilfria transporter

Region Jönköpings län har antagit Fossilfritt Sveriges transportutmaning, vilket innebär att samtliga köpta och utförda transporter ska vara fossilfria senast år 2030. För att uppnå dit krävs fortsatta och förstärkta insatser, särskilt för dieseldrivna tåg, lantbruksfordon, ambulansverksamheten, samt personbilar och lätta lastbilar i den egna fordonsflottan. Även upphandlade transporttjänster omfattas av ytterligare åtgärder.

Hållbart resande

Region Jönköpings läns verksamheter genererar ett stort antal resor - av medarbetare, patienter, elever och besökare. Att främja hållbara resealternativ såsom kollektivtrafik och cykel är därför fortsatt prioriterat. För Länssjukhuset Ryhov, länets största arbetsplats, finns särskilt stor potential att minska utsläppen från arbetspendling. En resvaneundersökning visar att många medarbetare skulle kunna resa mer hållbart utan ökad restid.

Cirkulära materialflöden och hållbara upphandlingar

Region Jönköpings län kommer att vidta ytterligare åtgärder för att öka andelen cirkulära materialflöden. Det handlar bland annat om att förlänga produkters livslängd, minska användningen av engångsprodukter och öka användningen av återvunna och förnybara material. Klimatpåverkan från prioriterade förbrukningsartiklar har ökat sedan 2019, vilket tydliggör behovet av effektivare resursanvändning – till exempel genom att minska onödigt förbrukning, ersätta engångsprodukter mer flergångsprodukter och välja material med låg klimatpåverkan. Det kan också bidra till ökad robusthet och i vissa fall kostnadsbesparingar.

Avfall och källsortering

En enkätundersökning som genomfördes under 2024 visar att det finns stor förbättringspotential i att utveckla fungerande källsorteringssystem i lokaler där det uppstår betydande mängder avfall. Åtgärder planeras för att stärka detta arbete och förbättra förutsättningarna för återvinning i hela organisationen.

Hållbart byggande och återbruk

Även en hållbar byggprocess är prioriterad. Genom att återbruka byggmaterial och använda klimatsmarta materialval kan klimatpåverkan från om- och nybyggnationer minska avsevärt. Återbruk har redan testats vid ombyggnationer, och nästa steg är att skala upp detta så att det blir en naturlig del av Region Jönköpings läns byggprocess. Det är också en viktig del i att främja en cirkulär ekonomi

Bilaga 2

Källa Jönköpings länstrafiks hemsida

Länstrafiken miljöcertifierad

Länstrafiken ingår i Region Jönköpings läns ISO 14001-certifikat. I Region Jönköpings läns "Program för hållbar utveckling 2021-2025" återfinns en hållbarhetspolicy, framgångsfaktorer med prioriterade åtgärder samt mätbara indikatorer vilka följs upp för att säkerställa miljöprestandan.

Länstrafikens Regionala Trafikförsörjningsprogram innehåller bland annat miljömål som sträcker sig fram till år 2035.

Hållbarhet

Kollektivtrafiken är en självklar del av resandet i ett hållbart samhälle. Genom att vi reser tillsammans minimeras varje resenärs klimatpåverkan.

Vad gör Länstrafiken?

- Sedan juni 2021 är stadsbusstrafiken i Jönköping helt förnybar. Trafiken körs enbart på biogas och förnybar el.
- Regionbusstrafiken är helt förnybar sedan juni 2020. Trafiken körs enbart på biogas, biodiesel och förnybar el.
- Största delen av tågtrafiken drivs med förnybar el. Den del av tågtrafiken i länet som trafikeras av dieseltåg körs idag med 20 procent förnybar biodiesel. Även utfasning av dieseldrivna tåg pågår till förmån för eldrivna tåg där så är möjligt.
- Länstrafiken ställer krav på att upphandlade trafikföretag ska ha ett certifierat miljöledningssystem.*
- Länstrafiken ställer miljökrav i trafikupphandlingar för att minska skadliga utsläpp.

*Gäller trafikföretag inom allmän kollektivtrafik. Trafikföretag inom Serviceresor ska ha ett miljöledningssystem men systemet behöver inte vara certifierat av tredjepartsrevisor.

